

ภาษาและจิตใจในด้านการเสริมแรงทางบวก

Language and mind in Positive Reinforcement

Received : March 9, 2019

Revised : May 10, 2019

Accepted : June 30, 2019

ชฎาภรณ์ แจ่มแจ้ง¹

Chadaphon Chaemchaeng

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาและจิตใจในด้านการเสริมแรงทางบวก เพื่อเป็นแนวทางให้พุทธศาสนาชนได้มีเป้าหมายในการฝึกฝนตนและขัดเกลาจิตใจตน อีกทั้ง สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไปได้ ในบทความนี้มุ่งศึกษาเฉพาะภาษาที่ปรากฏในบทสวดในพระพุทธศาสนาเท่านั้น โดยภาษาและจิตใจในด้านการเสริมแรงทางบวกมีผลต่อความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของพุทธศาสนาชนในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน จากการสำรวจ พุทธศาสนาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีการเสริมแรงทางบวกจากข้อความถ้อยคำที่ปรากฏในบทสวดโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการเสริมแรงทางบวกในระดับตัวภาษาและในระดับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยมากสุด แต่การเสริมแรงทางบวกในระดับตัวพุทธศาสนาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทำต่อการเสริมแรงทางบวกจากข้อความถ้อยคำภาษาที่ปรากฏในบทสวดพบว่า เพศไม่มีผล ไม่มีอิทธิพล หรือไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเสริมแรงทางบวก ขณะที่ อายุ ระดับการศึกษาและความสนใจในปัจจุบันของพุทธศาสนาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีผลมีอิทธิพล หรือมีความสัมพันธ์ต่อการเสริมแรงทางบวก ในชีวิตประจำวัน จากผลการศึกษา ชี้ให้เห็นว่า ภาษาและจิตใจโดยเฉพาะข้อความ ถ้อยคำ รูปแบบภาษาที่ปรากฏในบทสวดพุทธศาสนาเป็นการเสริมแรงทางบวกซึ่งบูรณาการ และสามารถพัฒนาไปสู่การเสริมแรงทางบวกเชิงเครื่องมือได้

คำสำคัญ : การเสริมแรงทางบวก, ภาษาและจิตใจ

¹ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

This article aims to study language and mind in positive reinforcement. It is a way for Buddhists to have the goal of practicing and refining their minds. They can also be used to benefit themselves, both today and in the future. In this article, we focus only on the languages that appear in Buddhist chants. Language and mind in positive reinforcement affect the thoughts, emotions and behavior of Buddhists in various situations in life. Buddhists can remember Buddhists chants' texts from various religious rituals. The sample of Buddhist population in this study has got positively reinforced from the wording of the scriptures at a high level. By positive reinforcement at the level of language and at the level of everyday situations was highest. Both integration positive reinforcement and instrumental positive reinforcement are the medium level. Factors influencing the positive reinforcement from the text of the language appear in the prayer. Sex has no effect, no influence and no correlation between positive reinforcement at the age of education and the current interest. According to the study can point out that the language and the mind, especially the words of the language, appear in Buddhist chants is integration positive reinforcement and can be developed into an instrumental positive reinforcement.

Key words: Positive reinforcement, Language and Mind

1. บทนำ

บ้างก็ว่าศาสนาเป็นอารยธรรม บ้างก็ว่าศาสนาเป็นวัฒนธรรม ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับบริบทตามแต่ นักวิชาการจะให้นิยามแตกต่างกันไป อารยธรรมนั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นลักษณะรูปธรรม หรือนามธรรม ที่มีความเจริญสูงสุดจากจุดกำเนิดแล้วแต่ขยายไปยังจุดที่เจริญน้อยกว่า เช่น พระพุทธศาสนาที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศไทยและได้แพร่กระจายไปตามภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา มีหลักการและพื้นฐานความเชื่อที่ตั้งอยู่ในเรื่องของเหตุและผล สามารถพิจารณาได้ตามสภาพที่เป็นจริง ด้วยการอบรมพัฒนาภาระดับจิตใจเพื่อให้เกิดกำลังสติที่ ประกอบด้วยปัญญาของผู้ที่มีคุณธรรมสูง ด้วยเหตุนี้ จึงถือได้ว่าพุทธศาสนาเป็นอารยธรรมทางจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการกระทำและความคิดของบุคคลในวงกว้าง ควบคู่กับอารยธรรมด้านวัฒนธรรม ด้านนามธรรมอื่น ๆ ที่เจริญมาพร้อม ๆ กัน เช่น ด้านการศึกษา ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณ ซึ่งล้วนมีความสัมพันธ์กับศาสนาอย่างแน่นหนา ยกที่จะแยกออกจากกัน ได้ในปัจจุบัน ในภาษาไทย อารยธรรมเป็นคำภาษาสันสกฤต ซึ่งเรามักจะใช้ในความหมายว่า “เจริญ” ซึ่งมีความหมายคล้ายกับคำว่า “วัฒน” ส่วน “ธรรม” นั้นหมายถึง “ความถูกต้องดีงาม”

วิถีชีวิตผู้คนในสังคม เรากลับคุ้นกับคำว่า “ วัฒนธรรม ” เพราะนิยามในเชิงองค์ประกอบ ของวัฒนธรรมนั้น มีการประยุกต์ก่อนที่ด้านจิตวิทยา มนุษยวิทยา และการสื่อสารมาเพื่อใช้ประมวล สรุปลักษณะหลัก ๆ ได้ดังนี้

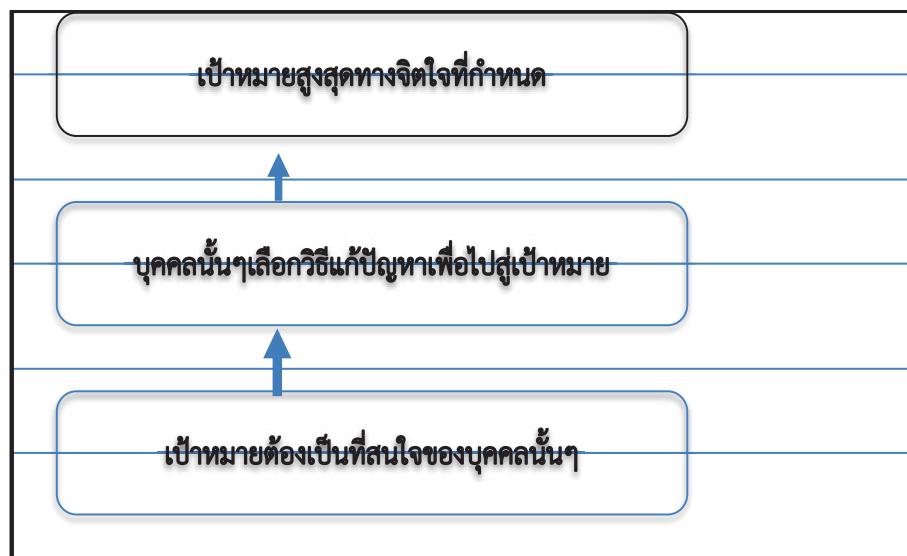
1. วัฒนธรรม คือ ระบบความรู้/ความคิด/ความเข้าใจ/ความเชื่อ
2. วัฒนธรรม คือ ระบบอารมณ์ความรู้สึก
3. วัฒนธรรม คือ ระบบการประพฤติปฏิบัติ/ธรรมเนียมประเพณี
4. วัฒนธรรม คือ ระบบค่านิยม
5. วัฒนธรรมประกอบด้วยส่วนที่มองเห็นและส่วนที่มองไม่เห็น หรือส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ และที่เป็นรูปแบบที่แสดงออก

ในยุคที่วิถีทางการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้รูปแบบการกระทำ เจตนาและความคิดของ มนุษย์เปลี่ยนแปลงไป ปัญหาสังคมที่ซับซ้อนในปัจจุบัน ที่วิถีชีวิตมีการต่อสู้ที่ยืดเยื้อเรื่องรัง ทั้งในวงการ ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้าขายที่ห้าหั่นราคาก ารค้าด้วยสถานการณ์เพื่อเก็บกำไร การเร่งรัดหนี้สิน หรือถูกเร่งรัดหนี้สิน การอิจฉา ริษยา คุมคัม จองเรออาชาดพยาบาท ความวิตกกังวล ความหวาดกลัว ความเหงา ซึมเศร้า คิดโน่นห่วงนั่นทำให้เกิดภาวะความเครียดสะสมเรื่องรัง ภาวะเหล่านี้ ล้วนแก้ได้ที่จิตใต้ สำนึก โดยการหมั่นพึงคำสอนทนาในสมองของตนด้วยการฝึกสมองหรือการสวดมนต์ออกเสียงดังๆ จาน บทสวดมนต์ยَاๆ นอกจากเป็นการฝึกนิสัยการรับสือที่มีแต่คุณทางบวกแล้ว ยังเป็นการปลูกศรัทธาทำ ให้มีความเชื่อมั่นในพลังของตนว่า ตนสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตให้มีความสุข สงบ ประสบความสำเร็จได้ ด้วยการเปลี่ยนข้อมูลในจิตใต้สำนึกด้วยข้อความถ้อยคำหรือคำพูดด้านบวก ข้อความถ้อยคำภาษาที่ ปรากฏในบทสวดมนต์นั้น เป็นการพรรณนพธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ถือเป็นอุบายนอย่าง หนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ในการระลึกถึงเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล ข้อความถ้อยคำที่ปรากฏในบทสวดจึง รวมความหมายในทางบวกไว้ เช่น ในบทสวดพระปริตรก็คือป้องกันรักษา และกำจัดป้องกันภัยพิบัติที่ยัง ไม่เกิดไม่ให้เกิดขึ้น กำจัดสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่ว่าจะเป็นทุกข์ โศกโรคภัยให้หมดไป

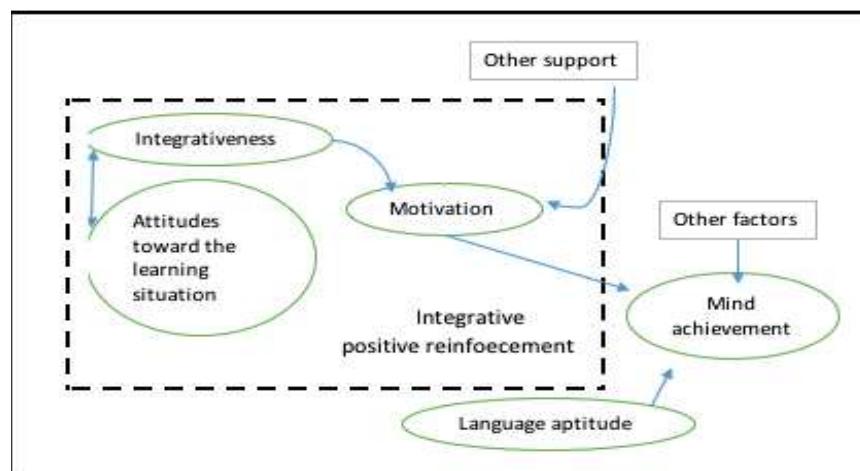
2. ครอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ในทางพุทธศาสนาให้ความสำคัญต่อจิตใจ ความรู้ทางด้านจิตใจ ประเภทของจิตใจ เหตุให้เกิด ตลอดจนองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องล้วนเป็นธรรมที่ละเอียด ในทางธรรม จิตใจสามารถรับรู้อารมณ์ผ่านทวารทั้งศีรිคต หู จมูก ลิ้น กายและใจ แต่ในทางโลก จิตของมนุษย์แบ่งเป็นสองระดับ คือ จิตสำนึกหรือจิตปกติ และจิตใต้สำนึก ทั้งจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก รับข้อมูลจากประสบการณ์สัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย(สัมผัส) การทำงานของจิตสำนึกหรือจิตปกติ เมื่อจิตสำนึกได้รับข้อมูลแล้ว จิตสำนึกมีหน้าที่หลักในการรับรู้ นิยมคิดตัดสินใจ และสั่งการสมองให้ควบคุมร่างกายให้ทำงานตามที่จิตสำนึกสั่ง เช่น เมื่อเราเห็นขั้นที่ชอบอยู่บนโต๊ะ (รับรู้) จิตนิยมอย่างจะกินบนมั่น (นิยมคิด-ตัดสินใจ) จิตก็จะสั่งสมองให้ควบคุมร่างกายให้อีกเมื่อไปหยิบขั้นบนโต๊ะมาเข้าปาก สั่งให้เดียวข้มแล้วกินลงไป (สั่งการหรือปฏิบัติการ) นี่คือการทำงานของจิตสำนึก เป็นการกระทำที่รู้ตัวตลอดเวลาและสั่งได้ ส่วนการทำงานของจิตใต้สำนึก จิตใต้สำนึกเมื่อรับเอาข้อมูลทั้งด้านดีและไม่ดีที่ผ่านเข้ามา ข้อมูลจะถูกบันทึกไว้ในจิตใต้สำนึก การบันทึกข้อมูลทั้งหมดไว้ในจิตใต้สำนึกที่สะสมต่อเนื่องกันยาวนานตั้งแต่วัยเด็กเล็ก ๆ จิตใต้สำนึกไม่สามารถแยกแยะ วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เข้ามาได้เลยว่า ดี ล้ว ถูก ผิด เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เป็นด้านบวกหรือด้านลบ ข้อมูลทั้งดีและไม่ดีนี้ จึงมีอิทธิพลทำให้คนมีนิสัยใจคอแตกต่างกัน มีทัศนคติแตกต่างกัน มีทักษะความสามารถแตกต่างกัน ผู้ใดที่มีโอกาสอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีในหมู่คนที่ดีมัตต์แต่เล็กแต่น้อย จิตใต้สำนึกของคนนั้น ก็ได้บันทึกข้อมูลด้านดีเอาไว้ ส่งผลให้กล้ายเป็นคนที่มีพุทธิกรรมด้านดีไป ส่วนผู้ที่ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ในหมู่คนที่ไม่ดี ก็จะกล้ายเป็นคนที่มีพุทธิกรรมไปในทางตรงกันข้าม ข้อมูลที่จิตใต้สำนึกบันทึกไว้โดยผ่านทางตาหรือหู จะมีอำนาจสูงมาก มีผลซึ้งกันให้ผู้รับฟังหรือผู้ดูมีแนวโน้มคล้อยตามไปในทางบวกหรือลบก็ได้ นักจิตวิทยาคันพบว่า จิตใต้สำนึกของคนเราทำหน้าที่บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ได้สูงสุดในวัยเด็กในช่วงอายุ 2-6 ปี (เด็กในวัยนี้จึงมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ดนตรี และผลศึกษาได้ดี) แต่อายุเกินจากนี้ก็ยังมีการบันทึกข้อมูลไว้ในจิตใต้สำนึกตลอดไป จิตใต้สำนึกของคนเรามีพลังมหาศาล มีอำนาจเหนือกว่าจิตสำนึกมาก many นักจิตวิทยาได้เปรียบเทียบจิตของมนุษย์ว่ามี 100% พลังของจิตสำนึกมีเพียง 7% ส่วนพลังของจิตใต้สำนึกมีถึง 93% หากข้อมูลจากจิตสำนึก และข้อมูลจากจิตใต้สำนึก เกิดขัดแย้งกันเมื่อใด ข้อมูลจากจิตใต้สำนึกจะเป็นผู้ชนะเสมอ การฝึกนิสัยฟังคำสอนทนาในสมองของตนให้มากขึ้น ด้วยคำสอนทนาที่เป็นด้านบวก ด้วยประโยชน์เดิม ๆ ช้า ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ประมาณ 21 วัน ผลดีต่าง ๆ จะเริ่มปรากฏขึ้น เช่น มีความเชื่อมั่น มีความศรัทธา มีความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า มีความรู้สึกดี ๆ ให้กับคนรอบข้าง เรียนหนังสือหรือทำงานได้ขึ้น สุขภาพแข็งแรงขึ้น เป็นต้น การหัดควบคุมจิตใต้สำนึก ต้องมีความพยายาม ๆ ไม่เครียด ไม่วิตกกว้างเกินไป ซึ่งมักเกิดได้ดีตอนที่มีสมาธิ เพราะเมื่อร่างกายมีสุภาพได้พัก หลامเนื้อสั่นอ่อนคลาย จิตใจไม่ฟุ้งซ่าน จิตรวมศูนย์อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่นอยู่กับคำสอนทนาหรือบทสวดมนต์ เมื่อจิตนิ่ง ก็จะเกิดปิติ เป็นความสุข สงบ ความสงบไม่เคลื่อนไหวซัดส่ายเป็นวิธีการพักของจิต ถ้าจิตและกายผ่อนคลายไปพร้อมกัน ย่อมมีผลดีต่อสุขภาพโดยรวม สามารถเป็นความสงบของจิต ปกติจิตมีความว่องไว เป็นความฟุ้งซ่านเป็นธรรมชาติของจิต การฝึกสามารถจึง

เป็นวิธีการฝึกบังคับให้จิตใต้สำนึก ตั้งมั่นอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อพัฒนาจิตใต้สำนึกเพื่อดึงเอาพลังมาใช้ให้เกิดประโยชน์ วิธีชีวิตที่เปลี่ยนไปทำให้ผู้คนต้องปรับตัวให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมให้ได้ และไฟหาระบวนการวิธีต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาสภาพจิตใจของตนให้มีความเข้มแข็งสามารถก้าวผ่านทุกอุปสรรคและดำเนินชีวิตอย่างมีสติสามารถการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้

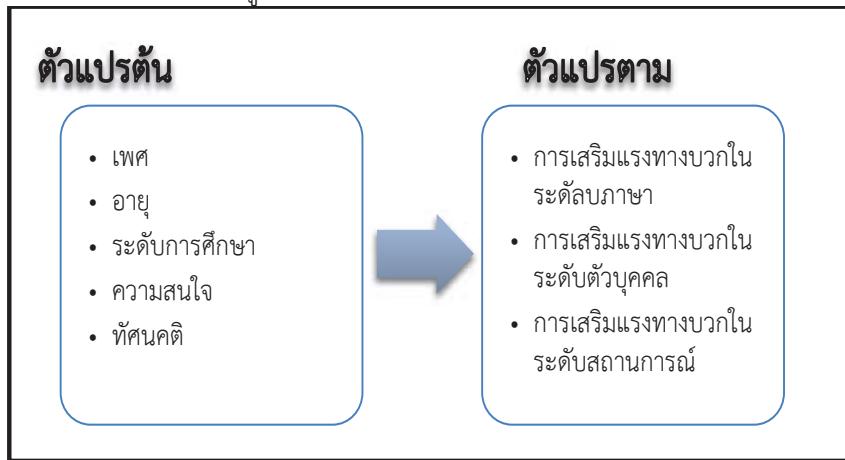
ภาพที่ 1 การฝึกฝนขั้นเดลากจิตใจตามแบบมุ่งเป้าหมายอย่างมีส่วนร่วม
ที่มา: ดัดแปลงมาจากแนวคิดรูปแบบสื่อการเรียนรู้แบบมุ่งเป้าหมาย GBSs ของแซงค์

ภาพที่ 2 โมเดลประโยชน์ของภาษาและจิตใจในการเสริมแรงทางบวก
ที่มา: ดัดแปลงมาจากข้อมูลในเว็บไซต์ (Gardner,2001.Quoted in Moriya.2002)

โมเดลของ Gardner (2001.Quoted in Moriya.2002) ดังภาพที่ 2 ได้อธิบายถึงเป็นลักษณะของการเสริมแรงทางบวกเชิงบูรณาการ (Integrative positive reinforcement) ประกอบด้วย (integrativeness) คือ ลักษณะแบบบูรณาการ ที่รวมถึงความปราณາหรือเป้าหมายของบุคคลที่ต้องการ

จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ในการใช้ภาษา เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับการใช้ภาษาทักษะชุมชน ซึ่งบุคคลมีความสนใจจริง ๆ หรือทัศนคติต่อองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ของบุคคล (attitudes toward the learning situation) ซึ่งได้แก่ ผู้เผยแพร่ศาสตร์ ตัวบททดสอบหลักธรรมคำสอนต่าง และกลุ่มเพื่อนพุทธศาสนาเป็นต้น 2 สิ่งนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจ (motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากแรงขับที่มาจากการทัศนคติต่อองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ของบุคคล บวกกับองค์ประกอบอื่น ๆ (other support) ที่แตกต่างหากหลายตามแต่ละบุคคล จะส่งผลต่อความต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายทางจิตใจ (Mind achievement) ความต้องการประสบความสำเร็จประกอบด้วย ทัศนคติหรือทักษะต่อภาษา และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ สรุปได้ว่า รูปแบบของการเริ่มแรงทางบวกเชิงบูรณาการประกอบด้วย 3 องค์ประกอบรวมกัน คือ 1. integrativeness 2. attitudes toward the learning situation 3. motivation อันนำมาสู่กรอบแนวคิดของการศึกษาที่ได้กำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดปัจจัยที่อาจมีผลมีอิทธิพลต่อการเสริมแรงทางบวก

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เพื่อสามารถอธิบายให้เห็นถึงความเกี่ยวเนื่องกันของภาษาทักษะจิตใจในด้านการเสริมแรง ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ในทางภาษาศาสตร์และศัลศตร์ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรมปฎิบัติศาสตร์ พฤติกรรมการเรียนรู้ ทางการเสริมแรง และแรงจูงใจเป็นต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัฒนธรรมในวัฒนปฎิบัติศาสตร์

วัฒนปฎิบัติศาสตร์ หมายถึง การใช้ภาษาในเชิงปฎิบัติซึ่งอาจรวมทั้ง การพูด การฟัง การเขียน ส่วนวัฒนธรรม คือ การสื่อสารที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร วัฒนธรรมเป็นแนวคิดหนึ่งในวัฒนปฎิบัติศาสตร์ แนวคิดวัฒนธรรมเกิดจากนักปรัชญาทางภาษาซึ่ว่า จห์น แอล օสติน ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของ วิตเก้นสไตน์ ที่ว่า ตระกูลไทยไม่สามารถจะอธิบายลักษณะการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้จริง เนื่องจากอสตินสังเกตเห็นว่า ผู้คนสามารถใช้ภาษาในสื่อสารกันในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงร่วมกับนักปรัชญาคนอื่น ๆ ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการกล่าวบอกเล่า (Constatative)

ซึ่งจะมีค่าความเป็นจริง กับ การกล่าวบ่่การกระทำ (Performative) ซึ่งจะไม่มีค่าความเป็นจริง ตามแนวคิดของอสตินสามารถแบ่งประเภทของวัจกรรมออกเป็น 5 อย่างคือ

1. การกล่าวตัดสิน (Verdictives) คือ วัจกรรมมีข้าด ตัดสิน คาดการณ์ คำนวน ประมาณ การ หรือให้คำตอบเป็นต้น

2. การกล่าวแนะนำ (Execitives) คือ วัจกรรมที่เกิดจากการใช้อำนาจ ใช้สิทธิหรืออิทธิพล

3. การกล่าวผูกพัน (Commissives) คือ วัจกรรมที่สัญญาหรือรับรองว่าจะทำอะไรบางอย่าง

4. การกล่าวแสดงอาการ (Behabivitives) คือ วัจกรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม ทัศนคติเป็นต้น

5. การกล่าวแสดงเหตุผล (Expositives) คือ วัจกรรมที่เกี่ยวกับการโดย漾แสดงความคิดเห็น ในการสนทนา

วัจกรรมตามทัศนะของอสติน ยังสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับคือ วัจกรรมระดับที่ตรงตามคำ วัจกรรมระดับปฏิบัติ และระดับผลลัพธ์ของวัจกรรม ซึ่งเงื่อนไขที่จะทำให้วัจกรรมต่าง ๆ บรรลุผลนั้น ต้องอยู่บนเงื่อนไขที่มีขั้นตอน อยู่บนเงื่อนไขที่มีความถูกต้อง และอยู่บนเงื่อนไขที่มีความตั้งใจจริง

جونหัน อาร์ เชอร์ล ได้นำเสนอแนวคิดวัจกรรมอ้อม (Indirect Speech Act) และได้ศึกษา เงื่อนไขที่เหมาะสมของ การกระทำที่ใช้ถ้อยคำ โดยยึดกริยาบ่่การกระทำเป็นหลัก นอกจากนี้ยังได้แบ่ง ความแตกต่างของวัจกรรมออกเป็น 3 กลุ่มคือ ความแตกต่างในเรื่องจุดมุ่งหมายวัจกรรม ความแตกต่าง ในเรื่องทิศทางความลงตัว ความแตกต่างในเรื่องสภาพจิตใจ ส่วนเงื่อนไขที่เหมาะสมของวัจกรรมตามตาม แนวคิดของ เชอร์ล ในวัจกรรมสัญญาที่เป็นกรณีศึกษามีดังนี้

1. เงื่อนไขเนื้อหาข้อความ หมายถึง เนื้อความการนำเสนอต้องประกอบด้วย คำนำม ภาคแสดง และคำกริยาที่แสดงเวลาในขณะพูดด้วย

2. เงื่อนไขการเตรียมการ หมายถึง ตัวบ่่ชี้ที่แสดงว่าเป็นวัจกรรมชนิดใด และต้องมีบริบทที่เหมาะสมเท่านั้น จึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์

3. เงื่อนไขความจริงใจ หมายถึง ถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวต้องประกอบด้วยเจตนาที่ตั้งใจจริงที่จะให้ เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟัง

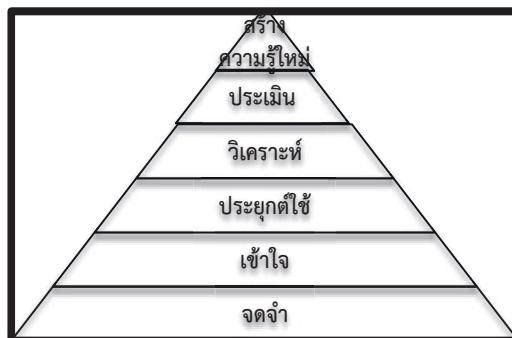
4. เงื่อนไขความครบถ้วน หมายถึง ผู้พูดต้องพยายามที่จะทำให้การสื่อเจตนาบรรลุเป้าหมาย ด้วยการตั้งใจແน่วงแน่ในการรักษาสัญญานั้น

การสื่อสาร

มนุษย์ใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสาร การสื่อสาร ที่ประกอบด้วยความหมายและวัตถุประสงค์ ของถ้อยคำในด้านการสื่อสารเรียกวัจกรรม (Speech Act) สุจิตรลักษณ์ ดีผดุง (2552) กล่าวว่า วัจกรรม เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ส่งสารกล่าวถ้อยคำกับผู้รับสารในบริบทใดบริบทหนึ่ง วัจกรรมเป็น แนวคิดหนึ่งในวัจนะปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatics) ที่ต้องศึกษาสืบค้นอ้างอิงทางภาษาศาสตร์หลาย ๆ ด้าน เพื่อให้ครอบคลุมในทุกแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องตัวตนผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ครอบเวลา สถานที่ เหตุการณ์ ความเชื่อ ความรู้ และอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง ด้วยภาษาเป็นสถาบันแก่แก่ที่มีนานา มีมาก่อนสิ่งที่เรียกว่า

วิทยาการและความเจริญก้าวหน้าจะเข้ามา ความรู้หรือหลักธรรมคำสอนต่าง ๆ ที่ถูกจัดเตรียมเอาไว้โดยเฉพาะบทสวดต่าง ๆ เพื่อการระลึกถึงศาสนาผู้ก่อตั้งศาสนา หรือปกรณ์ต่าง ๆ ในรูปแบบบทคัดย่อในการเผยแพร่พุทธศาสนาที่มี 2 แบบ คือ 1. แบบที่มีระบบการเรียนการสอนและมีการสอบด้วย แบบนี้จะมีประโยชน์มาก คือ สามารถผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการเผยแพร่พระศาสนาต่อไปได้ 2. แบบที่เป็นระบบบรรยาย แบบนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจแต่ละบุคคลที่จะฝึกศึกษาด้านคว้าต่อไป ในที่นี้หมายรวมถึง บทสวด หนังสือ สื่อธรรมะต่าง ๆ เข้าไว้ด้วย โดยรวมแล้ว การอธิบายความตามพระไตรปิฎก ถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติว่า บรรกถาอาจารย์แต่ละท่านมีสิริที่จะอธิบายความได้ตามความคิดเห็น แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องแยกส่วนต่างหากไม่นำไปปะปนกับหลักธรรมคำสอน

ในการเผยแพร่หลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนา หลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ปัญหาสำคัญประการหนึ่งมาจากการตัวภาษาไม่มีสภาพแวดล้อมแบบที่จะสามารถรับสารจากผู้ส่งโดยตรง ทำให้พุทธศาสนาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต้องการตัวภาษาและขาดต้นแบบที่แท้จริง ในเมื่อปัจจุบันสื่อจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และฝึกฝนได้ด้วยตนเอง ในยุคใหม่ที่สื่อเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถเผยแพร่ได้รวดเร็ว และกว้างไกล ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ที่พัฒนามาพร้อมระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อที่สร้างความสะดวกสบาย รวดเร็ว แม่นยำด้วยระบบการส่งด้วยเอกสาร ภาพ เสียง หรือวิดีโอ ตลอดจนระบบการค้นหาความรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ สื่อที่เข้าถึงได้ง่ายสามารถถึงดูดความสนใจจากกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สื่อยังเป็นที่สนใจของบุคคลในการพยายามใช้ประโยชน์จากสื่อ เช่น แนวคิดของ Seymour Papert (อ้างใน กัญจนा แก้วเทพและนิคม ชัยขุนพล, 2552-2555) นักทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กล่าวไว้ว่า บุคคลเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นในตนเอง ไม่ใช่แต่รับเพียงข้อมูลที่หล่อให้เข้ามาในสมองเท่านั้น ความรู้เกิดจากการแลกเปลี่ยนความหมายของประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งเป็นการสื่อสารภายในตัวบุคคล และกระบวนการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากบุคคลสนใจในบางสิ่งอย่างจริงจัง ระดับของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความสามารถและโอกาสในการเรียนรู้ของแต่ละคน โดยเริ่มต้นจากความสามารถจำได้ การสามารถเข้าใจ การสามารถประยุกต์ใช้ การสามารถนำความรู้นั้นมาวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้ การสามารถนำความรู้นั้นมาประเมินสถานการณ์ และระดับสูงสุดคือการสามารถนำความรู้มาสร้างสรรค์เป็นความรู้ใหม่ได้ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4 ระดับความรู้ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองของ Seymour Papert
ที่มา: ดัดแปลงมาจากหนังสือคู่มือสื่อใหม่ศึกษา.กัญจนा แก้วเทพและนิคม ชัยขุนพล,2552-2555)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา Cognitive Field Theory

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ เช่น โคเลอร์ (kohler) เลวิน (Lawin) วิทคิน (Witkin) แนวคิดของ (Cognition) คือ การปฏิบัติต้องให้ผู้เรียนได้รับรู้จากประสบการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง "การเปลี่ยนพฤติกรรมจากประสบการณ์ที่ได้รับ และพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปสามารถแยกได้ 3 ด้านคือ

1. พฤติกรรมทางสมอง (Cognitive) หรือพุทธิพิสัย เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง (Fact) ความคิดรวบยอด (Concept) และหลักการ (Principle)
2. พฤติกรรมด้านทักษะ (Psychromotor) หรือทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมทางกล้ามเนื้อ แสดงออกทางด้านร่างกาย เช่น การว่ายน้ำ การขับรถ อ่านออกเสียง แสดงท่าทาง
3. พฤติกรรมทางความรู้สึก (Affective) หรือจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใน เช่น การเห็นคุณค่า เจตคติ ความรู้สึกสงสาร เห็นใจเพื่อนมนุษย์ เป็นต้น

4. บทสรุป

จากการศึกษาข้างต้นนี้ให้เห็นว่า ข้อความถ้อยคำในบทสรุปเป็นที่พุทธศาสนาเข้าถึงมากที่สุดประเภทหนึ่งในบรรดาสี่อรรถะทั้งหมด และพบว่าพุทธศาสนาสิ่งส่วนใหญ่มีความสนใจในหลักธรรม คำสอนที่ได้รับผ่านสื่อที่เป็นถ้อยคำข้อความในบทสรุป และในการสร้างแรงเสริมทางบวกให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาปรับและเปลี่ยนพฤติกรรม การศึกษารั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (SURVEY RESEARCH) เพื่อสำรวจภาษาถ้อยคำในด้านการเสริมแรงทางบวก และปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมแรงทางบวก ซึ่งกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชากรในการศึกษารั้งนี้ คือ พุทธศาสนาในพื้นที่จังหวัดยะลา จำนวน 71 คน เป็นพุทธศาสนาพศาย จำนวน 37 คน เพศหญิงจำนวน 34 คน โดยการศึกษารั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการสำรวจ เนื้อหาในแบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลที่ว่าไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อตัวภาษาในบทสรุปนั้น และคำถามเกี่ยวกับการเสริมแรงทางบวกจากข้อความถ้อยคำที่ปรากฏในบทสรุปนั้น ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ และคำถามปลายเปิด โดยพัฒนาหัวข้อคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาข้างอิงและประยุกต์ใช้ผลที่ได้จากแบบสอบถามถูกนำมาลงทะเบียนที่ทำการวิเคราะห์และประมวลผลโดยการหาค่าร้อยละ จากนั้นจึงตีความและอวิป্রายผลการสำรวจจากค่าตัวเลขที่ได้ เมื่อดำเนินการเก็บรวมข้อมูลจนครบถ้วนแล้ว ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูล และดำเนินการลงทะเบียนข้อมูลและบันทึกข้อมูลในโปรแกรมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ในการอธิบายเชิงพรรณนาจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางและสถิติประกอบกัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนของแบบสอบถาม ใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทราบด้วยดับของลักษณะที่ว่าไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ระดับของทัศนคติต่อบทสรุป และระดับของแรงจูงใจในการฝึกฝนขัดเกลาจิตใจตน และวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผล มือทิพลต่อการเสริมแรงทางบวก โดยใช้การวิเคราะห์ความแกร่งของ

ความสัมพันธ์วิเคราะห์ความสัมพันธ์ สถิติที่ใช้คือไคสแควร์ (Chi-Square) ทดสอบความแตกต่างของร้อยละ χ^2 -test และ Gamma เนื่องจาก Gamma (G) เป็นสถิติที่ใช้วัดค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรระดับอันดับ ซึ่งเป็นสถิติที่นิยมใช้กันมาก โดยใช้เกณฑ์ของ De Vaus (De Vaus, D.A., 2002, Surveys in Social Research. (5thed) Australia : Allen & Unwin, Box 14.6, p.259) ในส่วนข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาครั้งนี้ พบว่า จำนวนประชากรเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก และสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกเสริมแรงทางบวกจากบุคลากร เนื่องจากเข้าถึงได้ง่ายและมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจในความหมายของข้อความถ้อยคำที่ปรากฏในบทสวดที่เผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ ก่อนที่จะมาฝึกฝนเอง ซึ่งปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งคิดมีความสนใจเช่นเดิม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานวิจัยที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

กาญจนा แก้วแทพ และนิคม ชัยขุนพล. (2555). กระบวนการทัศน์ใหม่ของสื่อสารไทยศึกษา. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์

คงศักดิ์ วัชรคงศักดิ์. (2555). ชนะมะเร็งชั้นสุดท้ายด้วยธรรมชาติบำบัดหลัก 9 อ.ฯลฯ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเจ้าพระยาต้นโรคร้าย.

สุจิตลักษณ์ ดีผดุง. (2552). วัจนะปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.

Austin, John L. (1975). *How to do things with words*. USA: Harvard University Press.

Gardner, R.C., & Lambert, W.E. (1972). *Attitudes and motivation in second language learning*. Rowley, MA : Newbury House.

Searl J. (1975). *Indirect Speech Acts* In: Cole. P. and Morgan, J (eds.) *Syntax and Semantics 3: Speech Acts*. New York. NY: Academic Press.

Skinner, B. F. (1969). *Contingencies of reinforcement*. New York: Appleton-Century-Crofts.